

234

2366-2379

A HÁZASSÁG TERMÉKENYSÉGE

2366 A termékenység ajándék, a házasság egyik célja; a házastársi szeretet ugyanis természete szerint a termékenységre irányul. A gyermek nem kívülről csatlakozik a házastársak kölcsönös szeretetéhez, hanem kölcsönös önátadásuk szívéből fakad, melynek gyümölcse és beteljesedése. Ezért az Egyház, mely "az élet oldalán áll", tanítja, hogy "minden házastársi aktusnak természete szerint (per se) az emberi élet továbbadására rendeltnek kell maradnia." "Ez a tanítás, amelyet az Egyház tanítóhivatala többször kifejtett, azon az Istentől alapított, föloldhatatlan kapcsolaton nyugszik, mely a nemi aktus két jelentése, tudniillik az egyesülés és a termékenység között áll fönn, amit az ember a saját kezdeményezésével nem szakíthat szét."

2367 Az élet továbbadására hivatott házastársak Isten teremtő hatalmából és atyaságából részesednek. "Az emberi élet továbbadásának és nevelésének feladatában -- amit sajátos küldetésüknek kell tekinteni -- a házastársaknak tudniuk kell, hogy Isten szeretetének munkatársai s mintegy tolmácsai. Feladatukat tehát emberi és keresztény felelősséggel töltsék be."

2368 E felelősség különlegesen érvényes az élet továbbadásának szabályozásában. A házastársak jogos okok miatt (iustis de causis) akarhatják, hogy gyermekeik születése között bizonyos idő elteljen. Rájuk tartozik meggyőződni arról, hogy kívánságuk nem vak önszeretetből (önzésből) fakad, hanem megfelel a felelős szülőség igaz nagylelkűségének. Ezenfelül eljárásukat az erkölcsiség objektív kritériumai szerint kell szabályozniuk:

"Az eljárásmód erkölcsi értéke, amikor a házastársi szeretet és az élet felelős továbbadásának összehangolásáról van szó, nem csupán az őszinte szándéktól és az indítékok mérlegelésétől függ, hanem a személy és tettei természetéből vett objektív kritériumokhoz igazodik, melyek a kölcsönös önátadás és az emberi nemzés teljes tartalmát az igaz szeretet összefüggésében tartják meg; ez pedig csak akkor lehetséges, ha a házastársi tisztaság erényét őszinte lélekkel gyakorolják."

2369 "Ha mindkét lényeges összetevőt, tudniillik az egyesülést és az élet továbbadását megőrzik, a házastársi aktus megtartja a kölcsönös igaz szeretet jelentését és rendeltetését az ember nagyszerű hivatására, a szülőségre."

2370 Az időszakos megtartóztatás, továbbá az élet továbbadása szabályozásának az önmegfigyelésen és a terméketlen periódusok kihasználásán alapuló módszere, megfelel az erkölcsiség objektív kritériumainak. E módszerek tiszteletben tartják a házastársak testét, bátorítják az egymás közötti gyengédséget és elősegítik a hiteles szabadságra való nevelést. Ezzel szemben önmagában rossz "minden olyan cselekedet, mely -- akár a házassági aktust megelőzően, akár annak végrehajtása közben, akár természetes következményeinek kibontakozása közben -- célként vagy eszközként szándékosan megakadályozza az élet továbbadását".

"Így a természet szavának, mely a házastársak kölcsönös és teljes odaadását mondja, a fogamzás meggátolása által szembehelyezik az ellentmondás ígétjét, tudniillik a teljes odaadás megtagadását. Ebből pedig nem csupán az élet felé nyitott lelkiület elutasítása származik, hanem a házastársi szeretet belső igazságának -- mely az egész személy ajándékozására irányulna -- színlelése is. (...) A fogamzásgátlás és a terméketlen időszakok fölhasználása közti antropológiai és erkölcsi különbségtétel (...) a személynek és a szexualitásnak két olyan fajtáját foglalja magában, melyek kizárják egymást."

2371 "Mindenkinek el kell gondolkodnia azon, hogy az ember életét és az életfakasztás feladatát nem lehet e világ kereteibe szorítani, mértékével mérni és csak ebből kiindulva értelmezni, hanem mindig figyelembe kell venni az ember örök rendeltetését is."

2372 Az állam felelős a polgárok jólétéért. Ezért törvényes, hogy beavatkozik a népesedés alakulásába. Teheti ezt objektív és tiszteletteljes tájékoztatással, de semmiképpen sem önkényeskedő és kényszerítő módon. Törvényesen nem léphet a házastársak kezdeményezése helyébe, akik gyermekeik nemzésének és nevelésének elsődleges felelősei. Az államnak nincs hatalma arra, hogy az erkölcsi törvénnyel ellenkező eszközökkel avatkozzon be.

A GYERMEKÁLDÁS

2373 A Szentírás és az Egyház hagyományos gyakorlata a nagy családokban Isten áldásának és a szülők nagylelkűségének jelét látja.

2374 Nagy fájdalom a házastársaknak, amikor rájönnek terméketlenségükre. "Mit adhatsz nekem? -- kérdezi Ábrám Istentől. -- Hiszen gyermek nélkül megyek el!" (Ter 15,2) "Adj nekem gyermekeket, különben meghalok!" -- kiáltja Ráchel a férjének, Jákobnak (Ter 30,1).

2375 Az emberi terméketlenség csökkentésére irányuló kutatások bátorítandók, feltéve, hogy "az emberi személy, elidegeníthetetlen jogai, valódi és teljes javai" szolgálatában végzik azokat, "Isten tervének és akaratának megfelelően".

2376 Azok a technikák, amelyek a házaspár számára idegen, harmadik személy bevonásával (sperma vagy petesejt adományozásával, méh bérbeadásával) a közös szülőséget fölbontják, súlyosan erkölcstelének. Ezek a technikák (idegen spermával való [heterológ] megtermékenyítés és beültetés) sértik a gyermeknek azt a jogát, hogy az általa ismert és egymással a házasság köteléke által egyesült apától és anyától szülessen. Megsértik a "házastársak kizárólagos jogát, hogy kizárólag a másik által váljanak apává és anyává".

2377 Amennyiben a házaspáron belül kerül sor e technikák gyakorlására (homológ mesterséges megtermékenyítés és beültetés), talán kevésbé elvetendő, de erkölcsileg változatlanul elfogadhatatlanok maradnak, mert szétválasztják a nemi aktust az élet továbbadásának aktusától. A gyermek létét megalapozó cselekedet többé már nem olyan aktus, amelyben két személy kölcsönösen odaadja magát, hanem olyan aktus, mely "a magzat életét és identitását orvosok és biológusok hatalmára bízva, és az emberi személy eredete és sorsa felett a technika uralmát vezeti be. Ez az uralmi viszony már önmagában is ellentmond annak a méltóságnak és egyenlőségnek, melynek közösnek kell lennie a szülők és a gyermekek között." "A nemzést erkölcsi szempontból nézve megfosztják sajátos tökéletességétől, amikor nem a házastársi aktus, azaz a házastársi egyesülés sajátos gesztusának gyümölcseként akarják (...); csak a házastársi aktus két jelentése közötti összefüggés és az ember egységének tiszteletben tartása van összhangban az emberi személy méltóságának megfelelő nemzéssel."

2378 A gyermek nem járandóság, hanem ajándék. "A házasság legnagyobb ajándéka" egy új emberi személy. A gyermeket nem szabad tulajdonnak tekinteni, mintha követelni lehetne a "gyermekhez való jogot". Ezen a téren egyedül a gyermek rendelkezik igazi jogokkal; tudniillik, hogy "szülei házastársi szeretete sajátos aktusának gyümölcse legyen, hogy fogantatása pillanatától kezdve személyként tiszteljék".

2379 Az evangélium megmutatja, hogy a testi terméketlenség nem abszolút rossz. Azok a házaspárok, akik kimerítették a jogos orvosi segítségnyújtás lehetőségeit és terméketlenek maradnak, kapcsolódjanak az Úr keresztségéhez, ami minden lelki termékenység forrása. Elhagyott gyermekek örökbefogadásával és mások javára végzett komoly szolgálatokkal megmutathatják nagylelkűségüket.